

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П.ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

_____ Т.О.Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

освітнього ступеня магістр
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво і реставрація
шифр за навчальним планом П02

Робоча програма розроблена на підставі наскрізної програми практичної підготовки студентів освітнього ступеня магістр, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова “ _____ ” _____ 20__ р., протокол № _____

Розробники програми: Шевнюк О.Л., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П. Драгоманова
Руденко І. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Шевнюк О. Л.
(підпис)

Робоча програма схвалена методичною радою факультету педагогіки та психології за напрямом підготовки (спеціальності) _____
(код, найменування)

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Голова _____
(підпис)

I. Опис науково-педагогічної практики у ЗВО

Рік підготовки — 1

Семестр — 2

Кількість тижнів — 4

Кількість кредитів — 6

Загальна кількість годин — 180

Види контролю: диференційований залік

II. Мета та завдання науково-педагогічної практики у ЗВО

Мета — підготовка студента до виконання функцій викладача образотворчого мистецтва, удосконалення набутих у вищому навчальному закладі та на попередніх практиках професійно-педагогічних знань і умінь та їх відпрацювання.

Завдання науково-педагогічної практики у ЗВО

1. Розширенні уявлення майбутніх фахівців про характер професійно-педагогічної діяльності викладача образотворчого мистецтва.

2. Вивченні, узагальненні та використанні передового досвіду викладача образотворчого мистецтва.

3. Удосконаленні педагогічних умінь і навичок планування та проведення лекцій, лабораторних та практичних занять зі спеціальних дисциплін.

4. Використання творчого підходу, інноваційних форм й методів навчання, елементів різноманітних освітніх технологій в мистецькій діяльності.

5. Виготовлення оригінальної наочності для лекцій, лабораторних та практичних занять зі спеціальних дисциплін.

6. Пошук теоретичного та ілюстративного матеріалу за темою дослідження для магістерської кваліфікаційної роботи.

Навчальний матеріал практики, зміст практичних занять, завдання, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/enrol/index.php?id=3389>

III. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР07. Володіти методикою проведення наукових досліджень.	
2	ПР10. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.	
3	ПР17. Застосовувати методологічні основи педагогіки та психології у сфері мистецької освіти, володіти методикою викладання фахових дисциплін у закладах вищої художньої освіти.	
4	ПР18. Організовувати на інноваційній основі процес художнього навчання у закладах загальної середньої освіти та позашкільних інституціях відповідно до існуючих умов і потреб суспільства.	

Оволодіння окресленими компетентностями у процесі науково-педагогічної практики покликане сприяти ефективному становленню художньо-педагогічної майстерності майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.

Зміст науково-педагогічної практики базується на ряді дисциплін, що були засвоєні студентом на рівні бакалаврської підготовки, зокрема, педагогіка і психологія вищої освіти, методика художньої освіти, а також пов'язані з дисциплінами магістерського циклу підготовки: педагогіка вищої освіти, психологія вищої освіти, методика навчання образотворчого мистецтва у ЗВО тощо.

Контроль знань та умінь студентів здійснюється шляхом оцінювання активної участі в роботі науково-педагогічної практики, якості представлених досліджень, результативності інформаційного пошуку, повноти підготовленого індивідуального студентського портфоліо. Підсумкова форма контролю — диференційований залік.

IV. Зміст науково-педагогічної практики у ЗВО

1. Спостереження за заняттями викладача спеціальних дисциплін та робота асистентом.

Вирішуються такі завдання:

- визначення оптимального комплексу методів, прийомів і засобів навчання для підвищення ефективності занять;

- використання на заняттях інноваційних форм та методів навчання, різноманітних художніх матеріалів і технік, передбачених програмою, з метою активізації навчальної діяльності студентів та найефективнішого досягнення мети заняття;

- побудова занять на основі різноманітних освітніх технологій, включаючи передовий досвід викладачів образотворчого мистецтва ЗВО, використання ТЗН та НІТ;

- створення на заняттях найбільш сприятливих для навчальної та творчої діяльності студентів психологічних умови та певного емоційного настрою;

- планування занять з урахуванням сучасних тенденцій взаємозв'язків мистецтва, інтеграції художніх знань та уявлень студентів;

- використання на заняттях дидактичного, наочного та додаткового інформаційного матеріалу з науково-методичної літератури, що сприятиме розвитку в студентів інтересу до предмета;

- вибір творчого диференційованого самостійного завдання, яке містить елементи пошукової діяльності студентів з рекомендаціями до його виконання.

2. Допомога викладачу образотворчого мистецтва в обладнанні лабораторії, аудиторії сучасним цікавим дидактичним матеріалом та наочністю.

4. Діагностування творчих досягнень студентів у сфері образотворчого мистецтва:

- здійснити порівняльний аналіз студентських робіт з метою виявлення індивідуальних мистецьких нахилів та здібностей студентів;

- обрати методи діагностики творчих досягнень студентів в залежності від їх навчальних можливостей.

5. Пошук теоретичного, методичного та ілюстративного матеріалу до магістерської кваліфікаційної роботи з образотворчого мистецтва, вивчення практичного стану досліджуваної проблеми.

V. Форми та методи контролю

По закінченні науково-педагогічної практики студенти подають керівнику практики такі документи:

- щоденник практики з індивідуальним планом роботи, стислий аналіз власної навчально-виховної та художньої діяльності;

- звіт про практику;

- методичні матеріали.

VI. Адаптація програми до дистанційної форми навчання

При дистанційному проходженні виробничої науково-педагогічної практики передбачаються такі зміни до змісту, форм та методів контролю, вимог до звітної документації.

Перегляд майстер-класів в онлайн режимі та їх аналіз (на вибір студентів). Обговорення на Zoom-конференції.

Підготовка та проведення лекції, лабораторного чи практичного заняття в онлайн режимі.

Підготовка презентації лекції, лабораторного чи практичного заняття. Обговорення презентації в онлайн режимі на Zoom-конференції.

Захист матеріалів проходження практики в онлайн режимі на Zoom-конференції.

VII. Розподіл балів, які отримують студенти

Розрахунок рейтингових балів за видами модульного контролю

Завдання практики	Бали
Розробка лекції	20
Розробка лабораторного чи практичного заняття	20
Розробка презентації до лекції	15
Розробка презентації до лабораторного чи практичного заняття	15
Проведення лекції, лабораторного чи практичного заняття	30
Підсумковий рейтинговий бал	100

Завдання практики при дистанційній формі навчання	Бали
Розробка лекції та її розміщення на YouTube чи іншому онлайн ресурсі	20
Розробка лабораторного чи практичного заняття та їх розміщення на YouTube чи іншому онлайн ресурсі	20
Розробка презентації до лекції з розміщенням її в Moodle	15
Розробка презентації до лабораторного чи практичного заняття з розміщенням її в Moodle	15
Проведення лекції, лабораторного чи практичного заняття в онлайн режимі	30
Підсумковий рейтинговий бал	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Оригінальність і самостійність дослідження 33,3%	Студент самостійно досліджує проблему, оригінально інтерпретує освітні явища, пропонує інноваційні педагогічні методи і технології	Студент частково самостійно досліджує проблему, спирається на усталені наукові позиції, пропонує відомі та апробовані педагогічні методи та технології	Студент буде дослідження на відомих алгоритмах, демонструє репродуктивне мислення, пропонує малоефективні педагогічні методи та технології	Студент самостійно не вирішує завдань дослідження, демонструє стандартизоване мислення, пропонує поверхові оцінки освітніх явищ
Аналітичність і глибина дослідження 33,3%	Студент ґрунтовно та критично аналізує предмет дослідження, ґрамотно вибудовує логіку аргументації, дотримується професійної термінології, правильно визначає освітні тенденції, уводить їх у соціокультурний контекст, обґрунтовує ефективність	Студент спирається в процесі аналізу предмета дослідження на усталені підходи, частково порушує логічну послідовність аргументації, в цілому дотримується професійної термінології, визначає освітні тенденції поза їх зв'язками, пропонує педагогічні методи і технології без їх	Студент фрагментарно описує предмет дослідження, порушує логічну послідовність аналізу, не дотримується професійної термінології, уникає визначення провідних освітніх тенденцій, пропонує окремі навчальні завдання без оцінювання їх ефективності	Студент шаблонно описує предмет дослідження поза контекстом, не дотримується логічної послідовності та професійної термінології, уникає аналізу ефективності пропонованих методичних рекомендацій

	пропонованих методів і технологій	обґрунтування		
Дотримання наукового стилю та форми 33,3%	Студент демонструє мовностилістичну грамотність у методичних матеріалах, користується численними вітчизняними та зарубіжними джерелами у методичних матеріалах, робить обґрунтовані висновки, повністю дотримується вимог оформлення методичного тексту	Студент допускає окремі мовностилістичні огріхи, користується численними вітчизняними джерелами у методичних матеріалах, частково обґрунтовує висновки, порушує не більше однієї вимоги оформлення методичного тексту	Студент допускає численні мовностилістичні огріхи у методичних матеріалах, використовує недостатньо джерел у методичному матеріалі, робить необґрунтовані висновки, порушує більш однієї вимоги оформлення методичного тексту	Студент демонструє мовностилістичну безграмотність у методичних матеріалах, використовує джерела у методичних матеріалах без посилянь, ігнорує вимоги оформлення методичного тексту

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
80–89	B	добре	
70–79	C		
65–69	D	задовільно	
60–64	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VIII. Методичні рекомендації

Розробка конспекту лекції, лабораторного чи практичного заняття з образотворчого мистецтва.

У конспекті лекції, лабораторних та практичних занять конкретизуються завдання діяльності викладача та студентів на занятті, основні стадії змісту, форми організації та методи навчання, способи стимулювання його ефективності та контролю результативності, темп роботи та часові витрати на кожну стадію.

Успішність планування лекції, лабораторних та практичних занять залежить від обізнаності викладача щодо:

- цілей навчання та програмних вимог до фахової компетентності студентів;
- змісту навчально-методичного комплексу;
- дидактичних та методичних принципів навчання образотворчого мистецтва.

Схема лекції залежить від її *типу*:

Міні-лекція, багатоцільова лекція, проблемна лекція, лекція-брейнстормінг, лекція-конференція, лекція-прес-конференція, лекція-брифінг, лекція-«круглий стіл», лекція-бесіда, лекція-диспут, кіно-, відео лекція, лекція-візуалізація, лекція-екскурсія, бінарна лекція.

Наводимо компоненти плану лекції, лабораторного чи практичного заняття:

- тема лекції, лабораторного чи практичного заняття;
- комплексна мета лекції, лабораторного чи практичного заняття;
- дидактична (розширення художнього світогляду студентів, формування у них образотворчих знань, умінь, навичок);

- розвивальна (розвиток художніх здібностей та естетичної культури студентів);
- виховна (виховання певних особистісних якостей студентів засобами образотворчого мистецтва);
- підготовка студентів до засвоєння нового матеріалу — сюди включається:
 - створення мотиваційної атмосфери для вивчення нового матеріалу, проблемної ситуації (якщо це можливо), висунення перед студентами завдань лекції, лабораторного чи практичного заняття та постановки проблеми, забезпечення її сприйняття студентами;
 - основні фази вивчення нового матеріалу зі студентами:
 - виділити основні, найбільш важливі питання, назвати способи розв'язання проблем, організації сприйняття, осмислення та запам'ятовування засвоєних знань, умінь, навичок;
 - самостійні завдання диференційованого характеру для закріплення матеріалу, що вивчався;
 - узагальнення вивченого, висновки;
 - самостійне завдання, диференційований інструктаж щодо його виконання;
 - список необхідного обладнання лекції, лабораторного чи практичного заняття: дидактичні матеріали (книги, картки), наочні посібники, технічні засоби навчання.

Схема конспекту лекцій, лабораторних та практичних занять

Дата “___” _____ 200__ р.

Конспект

лекції, лабораторного чи практичного заняття з образотворчого мистецтва

в _____ групі _____ НПУ імені М. П. Драгоманова

студента-практиканта _____ курсу

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему _____

1. Мета лекції, лабораторного чи практичного заняття.
2. Тип, структура, фази лекції, лабораторного чи практичного заняття.
3. Дозування часу на кожний структурний елемент.
4. Унаочнення, дидактичний матеріал, технічні засоби навчання.
5. Хід лекції, лабораторного чи практичного заняття (попередньо крок за кроком) із зазначенням використовуваних методів навчання.
6. Літературні джерела.

Студент _____

(підпис)

Конспект перевірив _____

(підпис)

Психолого-педагогічний аналіз лекції, лабораторного чи практичного заняття

Науково-педагогічна практика починається з вивчення особливостей роботи викладача образотворчого мистецтва у ЗВО до якого прикріплений студент-практикант, а також виявлення реальних можливостей студентів. Зазначене передбачає відвідування занять з метою аналітичного спостереження за педагогічним процесом, яке спрямовується на встановлення продуктивності останнього та опанування студентами прогресивного методичного досвіду викладачів спеціальних дисциплін у ЗВО.

Отже, аналіз *лекції, лабораторного чи практичного заняття* постає важливою ланкою професійної підготовки студентів під час науково-педагогічної практики. Він сприяє поглибленню знань з методики, розвитку дослідницьких, конструктивно-планувальних, комунікативних, навчальних та організаційних професійних умінь майбутнього викладача образотворчого мистецтва, а також становленню індивідуального стилю педагогічної діяльності

Завдання проведення аналізу лекції, лабораторного чи практичного заняття:

- оволодіння вміннями щодо фіксованого спостереження за діяльністю викладача або студента-практиканта та правильного її інтерпретування;
- визначення шляхів усунення недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання;
- формування умінь самоаналізу, що дозволяє порівнювати свої дії з визнаними в методиці еталонами, шукати й знаходити ефективні прийоми навчання, розвитку й виховання студентів, оперативно перебудовувати накреслені дії залежно від конкретних змін у навчальній ситуації.

Аналітичні записи та висновки стосовно успішності навчальних занять вносяться студентом-практикантом до педагогічного щоденника. Найбільш доцільною вважається така форма запису, коли прямою лінією аркуш паперу ділиться навпіл і зліва фіксується зміст і хід лекції, лабораторного чи практичного заняття справа (відповідно до послідовності розгортання лекції, лабораторного чи практичного заняття) зазначаються цікаві прийоми, методи, використовувані викладачем, а також зауваження щодо його роботи. В кінці робляться висновки про позитивні та негативні моменти лекцій, лабораторного чи практичного заняття й дається їх загальна оцінка.

Педагогічний щоденник студента-практиканта

Педагогічний щоденник студента-практиканта — важливий документ, який відображає зміст і результати роботи, проведеної ним під час педагогічної практики. Щоденник привчає студента до планування, чіткої організації та аналізу своєї роботи. Він повинен містити:

- зміст практики (перелік основних завдань) та орієнтовний план розподілу навантаження студента;
- об'єктивні дані про заклад, де проходить практика;
- аналіз навчальних програм, підручників, посібників, календарних і тематичних планів, обладнання навчальних лабораторій та аудиторій;
- спостереження за заняттями викладача;
- індивідуальний план роботи практиканта на період практики;
- поточне планування роботи на тиждень і на наступний день практики;
- аналіз підготовки та проведення лекцій, лабораторних та практичних занять;
- хід і результати виконання практичних завдань;
- звіт про науково-педагогічну практику (висновки за результатами практики).

Щоденник свідчить про глибину педагогічного аналізу, правильність висновків студента щодо спостережуваних фактів, педагогічних явищ і процесів, а також відображає ступінь готовності майбутнього викладача до навчально-виховної роботи, рівень його загальної і педагогічної культури, ставлення до практики.

Звіт студента-практиканта

Звіт студента-практиканта — письмовий аналіз і узагальнення проведеної роботи за період практики із зазначенням своїх досягнень, недоліків і побажань щодо подальшого поліпшення професійно-педагогічної підготовки студентів. Складається він за такою орієнтовною схемою:

ЗВІТ

про науково-виробничу практику

студента _____

(ім'я, прізвище, по батькові)

_____ курсу _____ групи факультету педагогіки та психології

У навчальному закладі _____ з _____ по _____ 20__ р.

1. Інформація про виконану роботу (спостереження та аналіз лекції, лабораторного чи практичного заняття; робота асистентом на лекції, лабораторному чи практичному занятті; індивідуальна робота зі студентами; виконання практичних завдань; науково-дослідницька робота тощо).

2. Виконання плану науково-педагогічної практики. Які відхилення мали місце, чому, що зроблено понад запланованого, особливості практики.

3. Основні навчально-виховні завдання, які вирішувались у період практики. Форми, які були включені в систему навчально-виховної роботи зі студентами для їх розв'язання.

4. Реалізація на практиці індивідуального підходу до студентів.

5. Науково-дослідницька робота.

6. Аналіз навчально-виховного процесу під час лекції, лабораторного або практичного заняття та власних педагогічних зусиль (з погляду студента). Загальні висновки про практику, її значення у професійному становленні студента як викладача. Пропозиції щодо вдосконалення змісту й організації практики.

ІХ. Рекомендована література

1. Баммес Г. Пластическая анатомия и визуальное выражение. Анатомия для художников. Москва : Дитон, 2015. 240 с. URL : <http://www.knidka.info/> (дата звернення 09.09.2020).

2. ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

3. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. Введ. 01.07.98. Київ, 1998. 16 с.

4. Киплик Д. И. Техника живописи. Учебное пособие. Москва : Планета музыки, 2016. 592 с.

5. Ревякин П. П. Техника акварельной живописи. Москва : Архитектура-С, 2017. 248 с. URL : <https://школаискусств1.екатеринбург.рф/file/a46e976dad543f3c6fe4ffcc3f71f8c9> (дата звернення 09.09.2020).

6. Ростовцев Н. Н. Академический рисунок. Учебник для худож.-граф. фак. пед. ин-тов. Москва : Просвещение, 1995. Изд. 3-е, перераб. и доп. 240 с.

7. Рындин А. С. Живопись. Теория и практика. Одесса, 2010.

8. Шейко В. М., Кушнарченко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. Київ, 2002. 2-ге вид., перероб. і доп. 295 с.

9. Шевнюк О. Л. Історія мистецтв. Київ : Освіта України, 2015. 452 с.

10. Шевнюк О. Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах. Навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2017. 312 с.

11. Шевнюк О. Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. Навчальний посібник. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 2-е вид. 100 с.

12. Gottfried Bammes. Wir zeichnen den Menschen. Anatomy. Berlin: Volk und Wissen, 1989. 309 p.

Х. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 2020/2021 н. р.